

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ศูนย์อนามัยที่ ๑๓ กรุงเทพฯ

เกศรา ประเสริฐจิต* วท.ม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย ในมารดาที่คลอดในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๓ กรุงเทพฯ รูปแบบการวิจัย การศึกษาเชิง วิเคราะห์แบบย้อนหลัง (Retrospective studies) กลุ่มตัวอย่าง เป็นมารดาที่มาคลอดระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑๒๘ ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึก ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่บันทึกไว้ในทะเบียนห้องคลอด ใบสรุปย่อคลอดของงานห้องคลอด วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ และ multiple logistic regression analysis

ผลการศึกษา ทารกมีน้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย ๒,๒๕๖ กรัม อัตราการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย เป็นร้อยละ ๗.๒๗ จากการวิเคราะห์แบบ multiple logistic regression analysis พบว่า ปัจจัยเสี่ยงของ มารดาที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p>.๐๕$) ได้แก่ การตั้งครรภ์ลำดับที่ ๑ ไม่ฝากครรภ์หรือฝากครรภ์ไม่ครบเกณฑ์คุณภาพ ๕ ครั้ง อายุครรภ์ขณะคลอดน้อยกว่า ๓๗ สัปดาห์ การตั้งครรภ์แฝด ๒ ขึ้นไป น้ำหนักเพิ่มขึ้นตลอดการตั้งครรภ์น้อยกว่า ๑๐ กิโลกรัม และมีน้ำหนัก ก่อนตั้งครรภ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๔๕ กิโลกรัม

สำหรับข้อมูลปัจจัยพื้นฐานด้านต่างๆ ของมารดา พบว่า

ข้อมูลด้านชีวเศรษฐกิจและสังคมของมารดา พบว่า มารดาอยู่ในช่วงอายุ ๒๐-๓๔ ปี ร้อยละ ๗๙.๗ มี อาชีพรับจ้าง ร้อยละ ๖๐.๙๐

ข้อมูลด้านการแพทย์และพฤติกรรมของมารดา พบว่า เป็นการตั้งครรภ์ลำดับที่ ๑ ร้อยละ ๕๓.๑๐ มีอายุครรภ์ขณะคลอดน้อยกว่า ๓๗ สัปดาห์ มากถึงร้อยละ ๓๘.๒๐ ลักษณะครรภ์แฝด ร้อยละ ๑๐.๙๐ ส่วน ระดับความเข้มข้นของเลือดที่ตรวจพบครั้งแรก มากกว่า ๓๓% พบว่า มารดาส่วนใหญ่มี Hct น้อยกว่า ๓๓% ร้อยละ ๖๓.๒๘

ข้อมูลด้านโภชนาการของมารดา พบว่า มารดามีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นช่วงตั้งครรภ์ มากกว่าหรือเท่ากับ ๑๐ กิโลกรัม ร้อยละ ๖๗.๙๐ มีส่วนสูงมากกว่าหรือเท่ากับ ๑๔๕ เซนติเมตร ร้อยละ ๘๓.๖๐ และมีน้ำหนัก ก่อนตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มากกว่า ๔๕ กิโลกรัม ร้อยละ ๗๖.๕๐ และมีค่า BMI ก่อนการตั้งครรภ์น้อยกว่า ๒๐ Kg/m^๒ ร้อยละ ๕๑.๙๐

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ

๑. พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานดูแลแผนกฝากครรภ์ ควรมีบทบาทเชิงรุกในการเฝ้าระวัง หญิงตั้งครรภ์ ที่มีกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม ได้แก่ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี หญิงตั้งครรภ์ที่ตั้งครรภ์ครั้งแรก เพื่อติดตามการเพิ่มขึ้นของน้ำหนักตัวมารดาขณะตั้งครรภ์ให้มีดัชนีมวล ภายขณะตั้งครรภ์อย่างเหมาะสม

๒. รณรงค์เชิงรุกให้หญิงตั้งครรภ์มาฝากครรภ์ก่อนอายุครรภ์ ๑๒ สัปดาห์ พร้อมเฝ้าระวังภาวะ โภชนาการหญิงตั้งครรภ์ และแนะนำพฤติกรรมบริโภคอาหารและพลังงานจากสารอาหารที่เหมาะสม ให้กับหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ น้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

คำสำคัญ: ทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย, ปัจจัยเสี่ยง

Maternal Risk factors of Low Birth weight Newborn

Ketsara Prasertjit* M.S.

ABSTRACT

The purpose of this Retrospective study was to examine the Maternal Risk factors of Low Birth weight Newborn at Health Promotion Center ๑๓, Department of Health.

The population in the study comprized ๑๒๘ mothers who delivered child during October ๑st, ๒๐๑๓ to September ๓๐st, ๒๐๑๕ at Health Promotion Hospital. The tool used to collect data was a questionnaire asking about individual characteristics and .The data was analyzed using frequencies , percentages and multiple logistic regression analysis

The result of this study Low birth weight Newborn the mean ๒,๒๕๖ grams. Low birth weight rate was ๗.๒๗%. After Multiple logistic regression analysis was done, the factors which werw statistically significant were, nulliparous, No ANC or ANC < ๕ vists, gestational age< ๓๗ weeks and twins were risk factors. Pregnancy weight gain < ๑๐ kgs. Pregnancy weight < ๔๕ kgs.

The result of this study univariate analysis showed that maternal ranged from ๒๐-๓๔ years. (๗๔.๗ percents), Occupation contractor (๖๐.๔ percents). Nulliparous (๕๓.๑ percents), gestational age< ๓๗ weeks (๓๘.๒ percents), and twins (๑๐.๔ percents), Hct < ๓๓% (๖๓.๒๘ percents), Pregnancy weight gain < ๑๐ kgs (๖๗.๔ percents), Height > ๑๕๕ cms. (๘๓.๖ percents) and Pregnancy weight > ๔๕ kgs. (๗๖.๔ percents), BMI < ๒๐ pregnancy (๕๑.๙๐ percents)

The findings suggest that nurses should have an assertive role to prevent low birth weight babies delivered by mothers aged less than ๒๐ years of age, Nulliparous and pregnancy complication. Nurse should also campaign for prenatal care before ๑๒ weeks of pregnancy and focus on the number of ANC visits and first prenatal care.

keywords : Low birth weight, risk factors

* Registered nurse Health Promotion Center ๑๓, Department of Health